Unge funksjonshemmede

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Oslo, 9. april 2014

Deres ref.: 11/3520-
Vår ref.: AL

Høringssvar fra Unge funksjonshemmede

Høring – Forskrift om arbeids- og utdanningsreiser (AU-reiser) for personer med nedsatt funksjonsevne – landsdekkende og permanent ordning

Unge funksjonshemmede er en paraplyorganisasjon for organisasjoner av, med og for unge med funksjonsnedsettelser og kroniske sykdommer. Organisasjonen representerer 32 medlemsorganisasjoner som samlet har over 25 000 medlemmer. Unge funksjonshemmedes overordnede mål er full deltakelse og likestilling for funksjonshemmet ungdom.

Vi viser til høringsbrev av 13. januar 2014, og takker for invitasjonen til å komme med innspill.

Under følger våre synspunkter og overordnede merknader til departementets forslag til forskrift om arbeids- og utdanningsreiser (AU-reiser) for personer med nedsatt funksjonsevne- landsdekkende og permanent ordning. Deretter følger enkelte utdypende kommentarer.

Unge funksjonshemmedes synspunkter og overordnede merknader

Tall fra SSB viser at sysselsettingsandelen blant personer med funksjonshemming er langt lavere enn i befolkningen som helhet, 43,6 prosent mot 76,6 prosent. Ordningen med arbeids- og utdanningsreiser er avgjørende for at personer med nedsatt funksjonsevne kan få utdanning, komme i arbeid, og kunne stå i arbeid.

Mangel på transport kan for en del unge funksjonshemmede være et stort hinder for å få sin første jobb. Det er en umulig situasjon å søke jobb når en ikke kan garantere arbeidsgiver at en faktisk kommer seg til arbeidsplassen. Videre slår nye tall fra FAFO fast at utdanning er langt viktigere for at personer med funksjonsnedsettelse skal komme i arbeid, enn for andre grupper. Lik mulighet til utdanning er avhengig av tilrettelegging for transport til utdanningsstedet.

Unge funksjonshemmede mener derfor det er svært bra at ordningen blir permanent og landsdekkende, og går fra å være budsjettstyrt til å være en rettighet. Ungdom med funksjonsnedsettelse har allerede i dag lavere inntekt og dårligere levekår enn andre unge, og vi mener det er viktig at endringene ikke bidrar til dårligere økonomi for den enkelte, heller ikke på kort sikt.

- Unge funksjonshemmede mener at en AU-reise må koste det samme som en kollektivreise, og at et påslag på 25 prosent er for høyt. Departementet viser til at AU-ordningen gir et høyere servicenivå med ”dør til dør”. Dette er irrelevant så lenge det ordinære kollektivtilbudet ikke er tilgjengelig for brukeren.

Unge funksjonshemmede
Mariboes gate 13
0183 Oslo

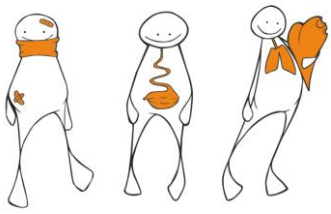

- Unge funksjonshemmede mener at alle brukere som er på arbeidsrettede tiltak og mottar midlertidige ytelser, og som omfattes av forskriftens øvrige bestemmelser, må kunne vurderes å kvalifisere til arbeids- og utdanningsreiser

- Vedtak i ordningen om AU-reiser må åpne for fleksibilitet i individuelle tilfeller når det er avgjørende for den enkeltes mulighet for å stå i jobb.

- Det må legges opp til god fleksibilitet for brukere i overgang mellom den nåværende ordning i Oslo og denne nye landsdekkende ordningen.

AU-reiser til arbeidsrettet tiltak og utdanning som tiltak

Det foreslås i forskriftstekst § 5 d at personer som deltar på arbeidsrettede tiltak ikke kvalifiserer til Arbeids- og utdanningsreiser. Det er likevel nevnt tre unntak: Tidsbegrenset lønnstilskudd, tidsubegrenset lønnstilskudd og arbeidsavklaringspenger som lønnstilskudd.

Mange har behov for arbeids- og utdanningsreiser til sine tiltaksplasser og arbeidsrettet oppfølging eller til utdanning som tiltak. En del av disse vil ha varig nedsatt funksjonsevne som gir forflytningsvansker. Deres arbeidstrening i et NAV-tiltak vil være avgjørende for å kunne komme inn i ordinært arbeid. Det virker urimelig om disse personene ikke kan få innvilget arbeids- og utdanningsreiser.

- Unge funksjonshemmede mener at alle brukere som er på arbeidsrettede tiltak og mottar midlertidige ytelser, og som omfattes av forskriftens øvrige bestemmelser, må kunne vurderes å kvalifisere til arbeids- og utdanningsreiser

Ny ordning må bli brukervennlig

Brukere i Oslo som oppfyller vilkårene i forskriften innlemmes i den statlige ordningen. Den nye ordningen med reisekort vil medføre mer ansvar og administrasjon for den enkelte bruker enn hva den tidligere ordningen medførte.

I høringsnotatet fremgår det at «Oslo kommune og Arbeids- og velferdsetaten vil gi nærmere informasjon om dette til brukere som blir omfattet av den nye ordningen». Det er svært viktig at ordningen legges opp til å bli så brukervennlig og anvendbar som mulig.

I høringsbrevet fremgår det også at «Stønadsmottakerens egen innsats vil bli noe større enn i dag i og med at bestilling og kommunikasjon med transportør ikke lenger vil gå via et kjørekontor». Unge funksjonshemmede vil understreke at ordningen ikke må svekkes ved at for mye administrasjon legges

Unge funksjonshemmede
Mariboes gate 13
0183 Oslo

på den enkelte bruker av ordningen. Målet med ordningen må være tilgang til arbeid og utdanning. Reisen i seg selv er ikke sentralt – muligheten til å delta i arbeids- og utdanningsliv er det sentrale. Evalueringen av jobbstrategien (Sintef 2014) viser at ordningen er lite kjent blant ansatte i NAV. Når Arbeids- og velferdsetaten vil være ansvarlig for driften av arbeids- og utdanningsreisene er det avgjørende at etaten kjenner ordningen godt og informerer eget system og brukere om ordningen.

Egenandelen må reduseres

Ordningen med AU-reiser er spesielt viktig for unge mennesker med funksjonsnedsettelser, både på grunn av trang økonomi som følge av at en ikke har vært i arbeid tidligere og som følge av at en er ny på arbeidsmarkedet. Egenandelen for arbeids og utdanningsreiser har til nå vært tilsvarende som kostnaden av billigste kollektivtransport. Unge funksjonshemmede reagerer på at ordningen nå innebærer en reell økning på 25 %.

I Prop 1 S (2013–2014) begrunnes økt egenandel ut fra at arbeids- og utdanningsreisene har et høyere servicenivå enn tilsvarende kollektivreise der brukerne må gå til og fra holdeplass. Dette er ikke holdbar argumentasjon i utarbeidelsen av en ordning som nettopp skal sikre tilgang til jobb og studier for personer som på grunn av varige forflytningsvansker ikke kan reise til og fra arbeids- eller utdanningssted med offentlige kommunikasjonsmidler. Unge mennesker i studiesituasjon vil særlig rammes av den økte egenandelen. Evalueringen av AU-ordningen (SIB 2012) understreker også at økte egenandeler for enkelte studenter vil kunne være for kostnadskrevende for privatøkonomien.

- Unge funksjonshemmede mener at en AU-reise må koste tilsvarende som en kollektivreise, og at kostander tilsvarende 25 prosent mer enn kostnad for kollektivtilbud er for høy.

Øvrige innspill: Utdanning som tiltak må styrkes

Mange unge med kroniske sykdommer eller funksjonsnedsettelser har store vanskeligheter med å følge et utdanningsløp innenfor det ordinære systemet. Det er også en enda større positiv sammenheng mellom høyere utdanning og sysselsetting for personer med funksjonshemminger enn for befolkningen for øvrig. Innstrammingstiltak fra 2004 i reglene for utdanning som tiltak, der en både innførte en 26 årsgrense på tiltaket og begrenset varigheten, som hovedregel til 3 år har ført til en dårligere ordning. I praksis har innstrammingene ført til en økt bruk av kortvarige kurs, praksis og opplæring, som gir langt svakere, om noen, formelle kvalifikasjoner.

For mange er ikke tre år tilstrekkelig for å bli konkurransedyktige på et arbeidsmarked som ofte forventer en mastergrad. Lav utdanning gir økt risiko for å bli stående utenfor arbeidslivet. I tillegg har mange unge med kroniske sykdommer eller funksjonshemminger vanskeligheter med å følge et utdanningsløp på normert tid.

Unge funksjonshemmede mener NAV bør planlegge lengre tiltaksløp som er reelt kvalifiserende fremfor kortvarige kurs og arbeidstrening. AU-reiser må kunne tilbys også her. NAV må i større grad

Unge funksjonshemmede
Mariboes gate 13
0183 Oslo

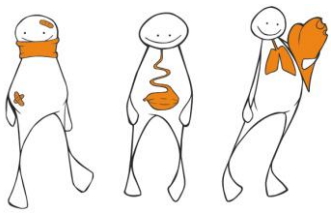

bruke høyere utdanning som tiltak, og åpne for muligheten til lengere utdanningsløp (masternivå) da forskning viser at dette er det tiltaket som har størst effekt for å få funksjonshemmede i ordinært arbeid.

- Unge funksjonshemmede mener at aldersgrensen på 26 år på utdanning som arbeidsrettet tiltak må fjernes.
- Grensen på 3 år på utdanning som arbeidsrettet tiltak må fjernes.
- NAV må legge opp til lengre tiltaksløp som er reelt kvalifiserende og i større grad ta i bruk høyere utdanning som tiltak.

Med hilsen
UNGE FUNKSJONSHEMMEDE

Sign.

Simen Brændhaugen	Lars Rottem Krangnes
styreleder	*generalsekretær*
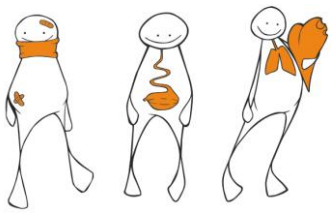
Unge funksjonshemmede
Mariboes gate 13
0183 Oslo